

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 19 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)

ΛΥΣΕΙΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

A1. Σύμφωνα με τον Πολύβιο, ένας άνθρωπος έχει κάποιες υποχρεώσεις προς τους συντρόφους του. Πιο συγκεκριμένα, οφείλει να αγαπάει τους φίλους του (φιλόφιλος) και την πατρίδα του (φιλόπατρις). Παράλληλα, πρέπει να έχει τους ίδιους εχθρούς και φίλους με εκείνους (συμμισείν τοῖς φίλοις τοὺς ἐχθροὺς καὶ συναγαπᾶν τοὺς φίλους). Συνεπώς, ο κάθε άνθρωπος στην καθημερινότητά του πρέπει να είναι συνεπής στις παραπάνω δεσμεύσεις, οι οποίες βασίζονται κυρίως στην υποκειμενική κρίση και τα συναισθήματα.

A2. Ο Πολύβιος τονίζει ότι ένας ιστορικός οφείλει να έχει απαλλαγεί από την προσωπική του κρίση κι ως επαγγελματίας να είναι σωστός, δίκαιος κι αντικειμενικός. Μόνο τότε το έργο του θα είναι αξιόπιστο και ουσιαστικό. Διαφορετικά, θα χάσει την ιστορική του αξία (ἀχρειοῦται) και θα γίνει ένα ανώφελο διήγημα (ἐξ ἱστορίας ἀναιρεθείσης τῆς ἀληθείας τὸ καταλειπόμενον αὐτῆς ἀνωφελές γίνεται διήγημα). Μάλιστα, για να δοθεί έμφαση στη σημασία της αλήθειας σε ένα ιστορικό σύγγραμμα, χρησιμοποιείται μία παρομοίωση. Συγκρίνεται ένα αναληθές ιστορικό έργο με έναν οργανισμό χωρίς μάτια. Τέτοια δύναμη έχει η αλήθεια, καθώς, αν απουσιάζει από ένα ιστορικό έργο, το έργο αυτό αποδυναμώνεται και καθίσταται ανούσιο, όπως αδύναμο και εκτεθειμένο στον εχθρό καθίσταται ένα πλάσμα χωρίς όραση.

B1.

α) α - 3

β - 1

γ - 4

δ - 5

ε - 2

β)

έκβάλλοι: βέλος, βολίδα, υποβολή, μεταβλητός, βαλτός.

άναλαμβάνη : λήψη, αντιληπτός, λαβίδα, εύληπτος, λαβή.

άχρειοῦται : χρεία, αχρείος, αχρείαστος, χρέος, χρήση, χρήσιμος.

B2.

α)

i) ρύακα

ii) δύναμιν, πόλεως

iii) ἄρχοντα

iv) ποιμένες, λιμῆνι

v) χιόνι, γείτονος

β)

i) εὐγενῆ

ii) ἀφρόνων

iii) εὐήθους

iv) βραχεῖς

γ)

- i) **διαφυλάττετε** (Ενεστώτας), διαφυλάξατε (Αόριστος), διαπεφυλαχότες έστε (Παρακείμενος)
- ii) βουλεύονται (Ενεστώτας), **έβουλεύοντο** (Παρατατικός), βουλεύονται (Μέλλοντας), έβουλεύσαντο Αόριστος), βεβούλευνται (Παρακείμενος), έβεβούλευντο (Υπερσυντέλικος)
- iii) **χωριζόμενη** (Ενεστώτας), χωρισόμενη (Μέλλοντας), χωρισαμένη (Αόριστος), κεχωρισμένη (Παρακείμενος)
- iv) **Βαδίζωσι** (Ενεστώτας), βαδίσωσι (Αόριστος), βεβαδικότες ώσι (Παρακείμενος)

Β3.

- i) **γενέσθαι**: τελικό απαρέμφατο, **σε**: υποκείμενο του απαρεμφάτου, ετεροπροσωπία.
- ii) **λαμβάνειν** : ειδικό απαρέμφατο, **με**: υποκείμενο του απαρεμφάτου, ετεροπροσωπία.
- iii) **έπαινεῖν** : τελικό απαρέμφατο, **ήμεῖς** : υποκείμενο απαρεμφάτου (και ρήματος), ταυτοπροσωπία.
- iv) **γινώσκειν** : ειδικό απαρέμφατο, **ύμᾶς** : υποκείμενο του απαρεμφάτου, ετεροπροσωπία.
- v) **έμβαλεῖν** : ειδικό απαρέμφατο, **Βοιωτοί** : υποκείμενο του απαρεμφάτου (και υποκείμενο του ρήματος), ταυτοπροσωπία.

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Β' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ερωτήσεις:

ΘΕΜΑ Α (ΜΟΝΑΔΕΣ 8)

1. Χρονική αφετηρία της διήγησης του έπους αποτελεί ο θυμός του Αχιλλέα (στ. 1: «τον τρομερόν θυμόν) του Αχιλλέα, που προκλήθηκε από την ατιμωτική συμπεριφορά του Αγαμέμνονα προς τον Πηλίδη και με την σειρά του προκάλεσε τον αποδεκατισμό των Αχαιών (στ. 2-7).

2. Στην Ιλιάδα το θέμα αποκαλύπτεται στον ακροατή του έπους από τους πρώτους κιόλας στίχους. Στο πρωτότυπο, μάλιστα, κείμενο η πρώτη λέξη είναι μῆνις (= θυμός, οργή). Αυτό είναι και το θέμα του έπους, η οργή δηλαδή του Αχιλλέα μετά τη σύγκρουσή του με τον αρχιστράτηγο των Αχαιών, τον Ατρείδη Αγαμέμνονα.

Η μῆνις, λοιπόν, του Αχιλλέα αποτελεί την αφετηρία και το κύριο θέμα της Ιλιάδας. Η πρωτοτυπία του Ομήρου είναι ότι γύρω από αυτό το θέμα, το οποίο αποτελεί μόνο ένα επεισόδιο του δέκατου χρόνου της πολιορκίας της Τροίας, καταφέρει να παρουσιάσει τους αγώνες των Ελλήνων γύρω από το ίλιον, στη διάρκεια της δεκάχρονης πολιορκίας, γεγονός που δικαιολογεί και την ονομασία του έπους (Ιλιάς και όχι Αχιλλής). Το θέμα, που είναι η μῆνις του Αχιλλέα, δίνει αφορμή στον ποιητή να μας παρουσιάσει έναν πόλεμο που διήρκεσε δέκα χρόνια στην πεδιάδα της Τροίας. Αυτός ο πόλεμος αποτελεί και το περιεχόμενο του έπους.

ΘΕΜΑ Β (ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

1. α) στ. 1: Επίκληση. Ο ποιητής επικαλείται τη βοήθεια της Μούσας. Ζητά από τη Μούσα να ψάλει τον τρομερό θυμό του Αχιλλέα

β) στ. 2-5: Διήγηση. Παρουσιάζεται το πλάνο της υπόθεσης του έργου, την αιτία και τις ολέθριες συνέπειες του θυμού του Αχιλλέα.

γ) Το προοίμιο της Ιλιάδας δεν κλείνει τυπικά με την «παράκληση». Ωστόσο ο ποιητής, σε κάποιες δύσκολες στιγμές της ποιητικής του δημιουργίας, θα ανανεώνει την επίκλησή του, ζητώντας τη συνδρομή της Μούσας.

2. α. ο θείος Αχιλλέας (στ. 7)
- β. τα γρήγορα καράβια (στ. 12)
- γ. χρυσό σκήπτρο (στ. 14)
- δ. βασιλείς Ατρείδες (στ. 17)
- ε. μακροβόλον τοξευτήν Απόλλωνα (στ. 22)
- στ. κοίλα πλοία (στ. 27)

ΘΕΜΑ Γ (ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

1. Η δομή του λόγου είναι ξεκάθαρη και διακρίνονται σ' αυτήν:
  - η προσφώνηση προς όλους τους Αχαιοούς και ιδιαίτερα τους δύο Ατρείδες· (στ.17)
  - η διττή ευχή του: για την κατάληψη της Τροίας και για την επιστροφή στην πατρίδα· (στ. 18-19)
  - το αίτημα για την απόδοση της κόρης του· (στ. 20)
  - η προσφορά λύτρων· (στ. 21)
  - η προτροπή για ευλάβεια στον Απόλλωνα. (στ. 21-22)

Τα στοιχεία εμφάνισης του Χρύση που μας προϊδεάζουν για την τελική του επικράτηση είναι τα διακριτικά που φέρει λόγω της ιδιότητας του ως ιερέα του Απόλλωνα, δηλαδή το χρυσό σκήπτρο και το στεφάνι (στ. 14-15: «στο χρυσό σκήπτρο τυλικτό του Φοίβου το στεφάνι εκράτει», στ. 29: «και μη θαρρεύεις στου θεού το σκήπτρο και το στέμμα»). Η ιδιότητά του αυτή αλλά και το ίδιο το γεγονός ότι αποτελεί έναν ηλικιωμένο πατέρα υπενθυμίζουν στον ακροατή/αναγνώστη του έπους ότι πρόκειται για ένα ιερό και σεβάσμιο πρόσωπο, το οποίο προστατεύεται και από τον θεό. Ως εκ τούτου, η επιθυμία και το αίτημα του Χρύση θα ικανοποιηθούν, ακόμα κι αν αρχικά ο Αγαμέμνωνας θα προβάλει αντιρρήσεις.

2. Ο Αγαμέμνωνας μιλάει στο Χρύση περιφρονητικά και προσβλητικά, κάτι που δείχνει αλαζονεία, σκληρότητα, απανθρωπιά και απονιά προς έναν ηλικιωμένο πατέρα και μάλιστα ιερέα. Με την αλαζονική και ασεβή συμπεριφορά του, που προκύπτει από το αξιώμά του, διαπράττει ύβρη προς αυτό το ιερό πρόσωπο. Ενεργεί με βάση το

ατομικό του συμφέρον, είναι εγωκεντρικός και συμφεροντολόγος. Είναι, τέλος, ένας αυταρχικός αρχηγός, που επιβάλλει τη δική του θέληση με τρόπο απόλυτο αδιαφορώντας για τις επιθυμίες των υφιστάμενών του.

